

ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน หรือ โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน เป็นโรงเรียนสาธิตแห่งแรกตามหลักวิชาการศึกษาแผนใหม่แบบพิพัฒนาการ (Progressive Education) และเป็นโรงเรียนแรกในระบบสหศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อการเรียนรู้ด้านสังคมและเพศศึกษาในกรอบจารีตประเพณีไทยที่เน้นจริยธรรม จึงนับเป็นนวัตกรรมการศึกษาแห่งยุค ที่ ฯพณฯ ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ผู้ซึ่งองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์แห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ประกาศยกย่องเป็นบุคคลสำคัญของโลก ในฐานะ “นักการศึกษาดีเด่นของโลกด้านการศึกษา วัฒนธรรม วรรณกรรม และการสื่อสาร” ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ ขณะที่การศึกษาแผนใหม่นี้กำลังเฟื่องฟูในต่างประเทศ ทั้งนี้โดยมีนโยบายที่จะให้เป็นสถานศึกษาที่ปลูกปั้นนักเรียนรุ่นใหม่ แบบใหม่ และสร้างครูผู้ซึ่งจะไปสร้างความรุ่งเรืองต่อไป ทั้งโรงเรียนและอาจารย์จึงได้รับการคัดเลือกจากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ให้เข้าร่วมโครงการทดลองหลักสูตรและการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ ในเวลาต่อมา

นวัตกรรมหนึ่งในระบบการศึกษาดังกล่าวได้แก่ การจัดให้มี “คณะกรรมการนักเรียน” เพื่อเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๙ นับเป็นจุดแรกของการริเริ่มระบบเครือข่ายผู้ปกครอง โดยการแสดงกิจกรรมผลงานของนักเรียน การสื่อสารสัมพันธ์ทางเอกสาร และการเชิญประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วก่อตั้งคณะกรรมการส่งเสริมกิจการใน พ.ศ. ๒๕๐๓ ซึ่งไม่ก้ำก๋ายการบริหารของโรงเรียน ผลงานความสำเร็จทั้งด้านบริหารจัดการ และความสำเร็จของนักเรียนสาธิตปทุมวัน ทำให้ได้รับรางวัลพระราชทานด้วยสถิติสูงสุดพร้อมด้วยเกียรติประวัติอันสูงส่งยิ่ง

กิจกรรมนักเรียนเป็นอีกวิธีหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการศึกษาแบบพิพัฒนาการ ด้วยการสร้างสมทักษะประสบการณ์จากการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ตัดสินใจ และปฏิบัติได้ในชีวิตจริง อันเป็นการพัฒนาพฤติกรรมสู่สังคมองค์ความรู้ (Knowledge Society) และสังคมแห่งปัญญาในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)

โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ถือว่ากิจกรรมนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญควบคู่กันมากับด้านวิชาการ ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกของโรงเรียน โดยมีการเลือกตั้งประธานคณะกรรมการนักเรียน (ทำนองเดียวกับสภานักเรียน) ครั้งแรก เมื่อปีการศึกษา ๒๔๙๙ ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ปฏิคม และรองปฏิคม แผนกกีฬา แผนกดนตรีและละคร แผนกปฐกถา แผนกถ่ายรูป และแผนกหนังสือพิมพ์ โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๖ เป็นประธาน และมีรองประธานแผนกละ ๑ คน ส่วนแผนกกีฬามีรองประธานสองคนชายและหญิงกับแผนกดนตรีและละครมีรองประธานแผนกดนตรีก็รับรองประธานแผนกละคร (ยังไม่เรียกชุมนุม)

ผลจากการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมนักเรียน สามารถทดลองจัดงานแสดงกิจกรรมนักเรียนเป็นการภายในแบบ School open house เป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๔๙ อันเป็นการแสดงนวัตกรรมการศึกษาที่นำมาสอนในโรงเรียนว่าทำกันอย่างไรบ้าง

นิทรรศการหรืองานแสดงกิจกรรมนักเรียนครั้งนั้นมุ่งหมายที่จะแสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถใช้ความรู้ที่ได้ศึกษามาผลิตอะไรให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอนทางวิชาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียน ที่ช่วยให้ผู้ปกครองทราบและติดตามผลต่อไป แล้วต่อมาได้ขยายผลสู่สาธารณชนในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ จนถึงปัจจุบันโดยได้ปรับกระบวนการและรูปแบบตามความเหมาะสมแก่สถานการณ์

งานแสดงกิจกรรมนักเรียนได้แสดงผลงานทุกสาขาวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งนักเรียนต้องฝึกฝนค้นคว้าหาความรู้และปฏิบัติด้วยตนเองจากการเรียนรู้ในห้องเรียนรวมทั้งกิจกรรมชุมนุมในคณะกรรมการนักเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนได้เข้าใจและเกิดประสบการณ์กว้างไกลยิ่งขึ้น การที่นักเรียนสามารถทำงานสำเร็จได้ด้วยความสามารถของตนเองนั้น ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ เชื่อมั่นในตนเองและเกิดกำลังใจที่จะศึกษาเล่าเรียนยิ่งขึ้น เป็นการฝึกอบรมให้มีภาวะผู้นำ เป็นผู้ร่วมงานและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม รู้จักสิทธิหน้าที่ตามแนวทางประชาธิปไตย ตลอดจนเป็นการประเมินผลงานการเรียนการสอนว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งช่วยให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสติดตามผลงานการเรียนและทราบแนวทางการให้การศึกษาแก่นักเรียน นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงถึงความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปกครอง รวมทั้งแหล่งวิทยาการและทรัพยากรต่าง ๆ จะได้เอื้อให้การแสดงกิจกรรมของนักเรียนได้ผลดียิ่งขึ้น พร้อมกับการเผยแพร่แก่บุคคลและสถาบันต่างๆ ที่สนใจอันเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชน กิจกรรมนักเรียนจึงเป็นการสะท้อนถึงผลการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม

งานกิจกรรมนักเรียนได้พัฒนามาโดยลำดับทั้งกิจกรรมชุมนุมวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และโครงสร้างคณะกรรมการนักเรียน ซึ่งต่อมามี “ธรรมนูญคณะกรรมการนักเรียน พ.ศ. ๒๕๑๑” เป็นฉบับแรก แล้วแก้ไขเพิ่มเติมใน พ.ศ. ๒๕๑๕ และครั้งหลังสุดในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ (คือฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๑๘ ซึ่งประกาศและมีผลบังคับใช้ เมื่อ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๙)

กิจกรรมนักเรียนจึงมีผลงานเฟื่องฟู และประสบความสำเร็จอย่างดียี่ยมมาแล้วตั้งแต่อดีต ดังปรากฏหลักฐานมากมายหลากหลายในภาคเกียรติประวัติของโรงเรียน ซึ่งเป็นที่สนใจมาเยี่ยมชมเพื่อการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ รวมทั้งการทำวิจัยของนิสิตนักศึกษาด้านครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ตลอดมา (คู่มือนักเรียนพุทธศักราช ๒๕๔๘)

การบริหารกิจกรรมนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นก่อตั้งโรงเรียน ดำเนินการโดยอาจารย์ใหญ่เป็นผู้บริหารนโยบาย ด้านส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนโดยผ่านหัวหน้าวิชาในการจัดกิจกรรมวิชาการ และบริหารผ่านอาจารย์บรรยเวชก์ ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extracurricular Activities) เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมทั้งภายในและนอกโรงเรียน เช่น การร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นและชุมชน การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมเพื่อการกุศล สาธารณประโยชน์ เป็นต้น

จากประมวลระเบียบปฏิบัติ (หลัง พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๓) พบว่านอกจากอาจารย์บรรยเวชก์แล้ว กิจกรรมนักเรียนยังเป็นการกิจที่เกี่ยวเนื่องกับหัวหน้าตึกหรือหัวหน้าอาคาร อาจารย์ประจำชั้นและที่ปรึกษา ระเบียบ กฎ ข้อบังคับของโรงเรียน และชุมนุมต่างๆ

ช่วงเวลาต่อมาได้มีการปรับปรุงการบริหาร ให้กิจกรรมนักเรียนมีขอบข่ายสี่ด้านคือ อาจารย์บรรยเวชก์ คณะกรรมการนักเรียน ชุมนุมต่าง ๆ และกิจกรรมพิเศษ

ครั้นเมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร โดยมีตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ในสมัยรองศาสตราจารย์ ผกา แสงสุวรรณ เป็นอาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการ ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ๔/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นต้นมา กิจกรรมนักเรียนอยู่ในสายงานของฝ่ายกิจการนักเรียน ในความรับผิดชอบของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายกิจการนักเรียนคนแรกคือ อาจารย์ หม่อมหลวงอชิบุญ กฤดากร ช่วงนี้มีการกำหนดสายงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรแทนชื่อสายงาน ชุมนุมต่าง ๆ

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้เปลี่ยนระบบโครงสร้างฝ่ายบริหาร โดยเปลี่ยนตำแหน่งจากผู้ช่วยผู้อำนวยการ เป็นรองผู้อำนวยการ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extracurricular Activities) อันเป็นส่วนหนึ่งในนโยบายและวัตถุประสงค์ดั้งเดิมของการก่อตั้งโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ขอบข่ายงานคงเดิม

ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ อาจารย์หม่อมหลวงอชิบุญ กฤดากร เป็นผู้อำนวยการ ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานเป็น ๘ ฝ่าย โดยรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน คือ อาจารย์เพ็ญศรี วรรณผลิก โดยฝ่ายกิจการนักเรียนประกอบด้วยสายงาน ๗ งาน คือ งานบรรยเวชก์ งานแผนและโครงการ งานส่งเสริมและพัฒนา งานกรรมการนักเรียน งานกิจกรรมเสริมหลักสูตร งานกิจกรรมเสริมการปกครอง งานกิจกรรมพิเศษ และประสานงานศิษย์เก่า

ในปีการศึกษา ๒๕๓๕ ได้พัฒนารูปแบบโครงสร้างฝ่ายกิจการนักเรียนทั้งระบบ รวมทั้งยุทธศาสตร์ด้าน วิชาการและแผนกลยุทธ์ด้านปฏิบัติการ ดังปรากฏในคู่มือนักเรียน พ.ศ. ๒๕๓๖ (ฉบับแรกที่มีแผนภูมิการบริหารงานครบทั้ง ๘ ฝ่าย คือ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายกิจการนักเรียน ฝ่ายนิเทศ และประสานงานกับมหาวิทยาลัย ฝ่ายวิจัยวางแผนและพัฒนา และฝ่ายกิจการต่างประเทศ) มีการกำหนด

นโยบาย วัตถุประสงค์ และผังการบริหารกิจการนักเรียนไว้อย่างชัดเจนสมฐานะและศักยภาพแห่งความเป็นโรงเรียนสาธิตทุกประการ

พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๔๗ ได้ปรับปรุงโครงสร้างสายงานในฝ่ายกิจการนักเรียนเป็น ๔ สายงาน คือ งานคณะกรรมการนักเรียน งานส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมนักเรียน งานประสานงานกิจกรรมพิเศษ และงานประสานงานศิษย์เก่า ซึ่งอาจารย์เฟื่องฟ้า กิตตินนท์ ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน

ฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นหนึ่งในสายการบริหารจัดการศึกษา ในความรับผิดชอบของรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน ในฐานะประธานคณะกรรมการกิจการนักเรียน แต่ต่อมาได้มีการปรับโครงสร้างการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ฝ่ายกิจการนักเรียนจึงยุบสถานะภาพลงเป็น “งานกิจการนักเรียน” เพื่อรวมกับฝ่ายปกครอง ตั้งขึ้นเป็นฝ่ายส่งเสริมศักยภาพนักเรียน ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๔๙ ซึ่งอาจารย์พิพรพร กาทอง ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมศักยภาพนักเรียน

จากการทดลองดำเนินงานฝ่ายส่งเสริมศักยภาพนักเรียนจนถึงวาระเกษียณอายุราชการของผู้อำนวยการ (อาจารย์พิทักษ์ เสงี่ยมสิน) คณะผู้บริหารซึ่งมีอาจารย์สมลักษณ์ จันทน์น้อย เป็นผู้อำนวยการ จึงได้พิจารณาปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารใหม่อีกครั้งหนึ่งเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยยิ่งขึ้น โดยแยกฝ่ายส่งเสริมศักยภาพนักเรียนออกเป็นฝ่ายกิจการนักเรียน และฝ่ายปกครองดั้งเดิมทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการของทั้งสองฝ่ายคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการประชาสัมพันธ์

ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ – ๒๕๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน คือ อาจารย์เฟื่องฟ้า กิตตินนท์ โดยมีสายงาน ๔ งาน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียน งานส่งเสริมศักยภาพนักเรียน งานประชาสัมพันธ์ และงานสำนักงานกิจการนักเรียน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โครงสร้างบริหารประกอบด้วยรองผู้อำนวยการ ๕ ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารและธุรการ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายกิจการนักเรียนและฝ่ายบริการ โดยได้เปลี่ยนแปลงรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน แทนคนเดิมซึ่งเกษียณอายุราชการ โดยผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน คือ อาจารย์กาญจนา ถาวร ซึ่งได้มีการปรับเพิ่มโครงสร้างสายงานของฝ่ายกิจการนักเรียนอีกหนึ่งสายงาน คือ งานส่งเสริมคุณภาพนักเรียน เพื่อให้การดำเนินการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการส่งเสริมและพัฒนาความเป็นเยาวชนที่สำคัญและมีคุณค่าของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างบริหารโดยการเพิ่มตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ ๓ ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายนโยบายและแผน และฝ่ายกิจการพิเศษ ส่งผลให้มีการปรับโครงสร้างสายงานของฝ่ายกิจการนักเรียนด้วยการโอนงานประชาสัมพันธ์ให้อยู่ในการกำกับของฝ่ายกิจการพิเศษ

ทั้งนี้ด้วยเห็นสมควรว่าการดำเนินงานของฝ่ายกิจการนักเรียนมีงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานและองค์กรภายนอก รวมทั้งเพื่อเป็นการจัดสรรภาระงานให้ครอบคลุมและชัดเจน จึงมีการเพิ่มสายงานของฝ่ายกิจการนักเรียนอีก ๑ งาน คือ งานกิจกรรมสัมพันธ์

ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารตามนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยมีรองผู้อำนวยการ ๔ ฝ่าย และผู้ช่วยผู้อำนวยการ ๓ ฝ่าย ดังนั้นจึงรวมฝ่ายปกครองและฝ่ายกิจการนักเรียนเข้าด้วยกัน โดยใช้ชื่อฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่งผู้ที่ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนคนปัจจุบัน คือ อาจารย์เสาวนีย์ ชื่นตรง พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนโครงสร้างสายงานของฝ่ายกิจการนักเรียน เพื่อให้การบริหารจัดการครอบคลุมทั้งงานฝ่ายปกครองและงานฝ่ายกิจการนักเรียนที่มีอยู่เดิม

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ – ปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารตามนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยมีรองผู้อำนวยการ ๔ ฝ่าย ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ๓ ฝ่าย และประธานโครงการ ๒ ฝ่าย ได้แก่ โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมและศิลปะ และโครงการนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษภาคภาษาอังกฤษ ดังนั้นจึงแยกฝ่ายปกครองและฝ่ายกิจการนักเรียนออกจากกัน ซึ่งผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนคนปัจจุบัน คือ อาจารย์อุทัย แก้วศิริ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนโครงสร้างสายงานของฝ่ายพัฒนาศักยภาพนักเรียน ออกเป็น ๓ งาน ได้แก่ งานกิจกรรมนักเรียน งานส่งเสริมนักเรียน งานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และงานสำนักงานพัฒนาศักยภาพนักเรียน